

MAGYARÁG

1938. Sept. 30

VII. No. 271

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Roosevelt megrázó üzenetet küldött Hitlernek

Washington, szept. 28. Szerda hajnalban Roosevelt újabb üzenetet küldött Hitlerhez. Az üzenetben az amerikai elnök azt ajánlja, hogy az érdekelt hatalmak valamelyik semleges országban üljenek össze újabb értekezletre.

— Nem az a kérdés most — mondja Roosevelt üzenete —, hogy követtek-e el a múltban hibát, vagy tévedést. A világ sorsa forog kockán és mi, akiknek feladatunk, hogy a nemzetek sorsát előbbre vigyük, meg kell akadályozzuk a háborút. A fegyverek erejéhez való folyamodás nem hozhat megoldást, mert a világháború már bebizonyította, hogy a győzelem és a vereség egyaránt meddő. Ezért fordultam Nagyméltóságodhoz szeptember 26-án üzenettel és hiszem most is, hogy még nyitva áll az út a tárgyalásra. Semmi akadálya annak, hogy a tárgyalások körét kiterjesszék az összes vitás pontokra, valamely semleges ponton és új rendezést hozzanak létre az igazság és méltányosság szellemében és ez a rendezés valószínűleg tartósabb lehet. Saját lelkiismeretem és az amerikai nép sürgető parancsára újból és újból fel kell emelnem a szavamat a háború ellen.

Németül is elmondották Chamberlain beszédét

London, szept. 28. Chamberlain beszédét az összes angol, francia és amerikai rádióállomások német és francia nyelven is közvetítették. Az angol rádióban németül is felolvasták Roosevelt üzenetét, valamint Chamberlain, Daladier és Benes választát.

A német munkásság előtt eltitkolják az igazságot

London, szept. 28. Az angol rádió keddi esti kiadásában jelentette, hogy az angol munkáspárt üzenetet küldött a német munkássághoz. Az üzenet azzal kezdődik, hogy az angol és német munkásság között nincs gyűlölködés. A német

munkásság előtt eltitkolják a való tényeket.

Nem hozták nyilvánosságra sem Roosevelt békeüzenetét, sem az angol külügyminisztérium hivatalos jelentését arról, hogy Anglia, Franciaország és a Szovjet támadás esetén Csehszlovákia oldalára állnak.

Az angol munkáspárt gondoskodni fog arról, hogy üzenete valóban el is jusson a német munkássághoz.

„Bizom benne, hogy győzni fog a békeakarát”

London, szept. 28. Tegnap bocsájtották vízre a legnagyobb angol személyszállító hajót. A hajó keresztanyja az angol királyné volt. Az avatáson felolvasták György király üzenetét:

— Noha sötét fellegek gyülekeznek az égen, mégis bizom abban, hogy győzni fog a béke

akarát — hangzik a király szövege.

Elutaznak az angliai kül földiek

London, szept. 28. Az angol kormány felszólította a Csehszlovákiában és Lengyelországban élő angol állampolgárokat, hogy utazzanak el, mert később nem vállalhatnak esetleg garanciát biztonságukért.

Németek Chamberlain beszédéről

Berlin, szept. 28. Chamberlain keddi beszédéhez német hivatalos helyen az alábbi megjegyzést fűzik:

„Mértékadó német körökben feltűnt, hogy Chamberlain beszédében egyetlen szóval sem emlékezett meg a szudétákról, ugyanakkor azonban rokon-szenvvel nyilatkozott az elnyomó csehekről. Különösen találjuk, hogy Chamberlain bizonyosra veszi, hogy a csehek teljesítik ígéreteiket, ugyanakkor amikor a német memorandum nem kívánt egyebet, mint a cseh ígéretek megvalósításának biztosítását. A csehek nem a memorandum szigorúsága ellen foglaltak állást, hanem kibúvót keresnek. Chamberlain félti a nem német nemzetiségűek biztonságát, pedig a legilletékesebb helyen adtak biz-

tosítékot arról, hogy senkinek sem lesz bántódása.

Feltűnt végül Chamberlain azon kijelentése, hogy ha háború lesz, ez nem Csehszlovákiáért, hanem más, magasabb okokért fog kitörni. Német illetékes helyen e kijelentés kapcsán utalnak Mussolini jóslatára.

Sir Horace Wilson vissz- szaérkezése Londonba

London, szept. 28. Sir Horace Wilson kedden délután öt órakor érkezett meg a repülőtérről s innen megérkezése után két perccel gépkocsival Londonba sietett. A repülőtéren csak ernyit mondott: „Nem tudom, visszatérek-e Berlinbe. Tárgyaltam a német kancellár-

ral és most jelentést teszek.” Wilson öt óra 50 perckor érkezett meg a külügyminisztériumba. A délután folyamán Hoare Belisha hadügyminiszter és Sir Thomas Inskip hadfelszerelési miniszter is tárgyaltak Chamberlain miniszterelnökkel.

Varsó, szept. 28. Benes elnök üzenetére Moscicki lengyel köztársasági elnök keddi délután külön futárral elküldte választát. A futár repülőgépen utazott Prágába.

Elismerik Lengyelország területi igényeit?

A lengyel távirati iroda jelentése szerint a válasz konkrét megoldási tervet tartalmaz a tescheni lengyellakta területek visszacsatolására.

Az „Express” című lengyel sajtóiroda máshonnan meg nem erősített hírek szerint a varsói angol és francia követ közölte a lengyel külügyminiszterrel, hogy kormányaik elismerik Lengyelország területi igényeit.

Kötelező katonai szolgálai Angliában.

London, szept. 28. A „Star” című lap jelentése szerint az angol alsóház mai ülése elé több nemzetvédelmi törvényjavaslatot terjesztenek, többek között a kötelező sorozásról szóló javaslatot.

Cáfolják a német és olasz mozgósítás hírét.

Berlin, szept. 28. Német hivatalos helyen megcáfolták a külföldi távirati irodáknak azt a hírét, hogy Németország holnap délnél két órakor mozgósít, ha Csehszlovákia nem járul hozzá az ultimátum feltételeinek teljesítéséhez. Rómában viszont amerikai távirati ügynökségnek azt a hírt cáfolják meg, hogy Olaszország elrendelte volna az általános mozgósítást.

BENES ARCKÉPE:

**pásztorgyerek, tornász, futballszélső, tanár volt
Benes, a csehszlovák köztársaság elnöke**

Benes Eduard egyike Közép-európa azon kevés embereinek, akik magas pozíciójukba eljutottak anélkül, hogy az arisztokráciával kimerítették volna erőiket, noha az öreg kontinens közepén mégis az arisztokrácia a tekintély első eleme.

Erkölcseileg Eduard Benes Masaryk Thomas fia. Ha Masaryk nem jelöli ki utját, kétségtelen, hogy az az ember, aki ma Európa legkevésbé stabil államának ügyeit vezeti, egyszerű és szerény liceumi tanár maradt volna.

Analfabéta földmives fia volt és az ábécét csak nyolc éves korában tanulta meg. Addig a mezei munkálatoknál dolgozott.

Az iskolát papok vezették és a vidék nemeseinek fiai látogatták. Nem fogadhatták tehát be Eduard Benest, a szegény paraszti fiát.

Egy nap azonban, amikor a papok diákjaikkal a mezőn sétáltak, találkoztak egy fiatal pásztorral. Szóba elegyedtek vele és a fiú olyan talpraesett válaszokat adott, hogy a papok meghívták: látogasson el olykor-olykor az iskolába. — Nyáron ez nehéz lett volna, télen azonban, amikor nem volt munka, a fiatal pásztorgyerek esténként elszökött az iskolába és sokszor napokig ott maradt.

Igy kapott Eduard Benes gusztyut a kulturához.

SZOKOL.

Amikor elvégezte az elemi iskolát, Eduard Benes, aki sóvány gyerek volt, Csehszlovákiába ment, amely akkor az osztrák-magyar monarchia egy részét képezte.

A szokolok között nagy tornász vált belőle.

Falun maradt szülei megijedtek fiuk életmódja miatt. 12 éves korától kezdve ugyanis nem kért pénzt hazulról.

— A börtönben fogja végezni — mondogatta az öreg Benes, miközben a répát ásta.

— Szegény fiú, pedig egyszer el akartam vinni a császárhoz — sópáncodott az anyja.

BALSZÉLSŐ A FUTBALLBAN.

A prágai diákélet tetszett a fiatal Benesnek. Tehetséges hegedűművész letére hetenként néhány koronát keresett azonnal, hogy a bálakban játszott szombat este. Vasárnap pedig a stadionban ünnepeltek. Balszélső volt a „Slavia”-ban, a híres futballcsapatban. Eduard Benes sikerrel tette le

minden vizsgáját, közben pedig a sportszövetség kedvence volt.

Egy szép napon a diák Benes elhatározta, hogy megnézi Páris. Egyébként is szüksége volt egy idegen diplomára is ahhoz, hogy irodalomtanár váljék belőle. A terv kivételéhez azonban nem volt pénze.

Ötven koronával a zsebében Eduard Benes mégis vállalkozott a nagy kalandra.

24 óra alatt
KÖTÜNK
KÖNYVEI

Pásztor Ede cég
könyvkötészetében

Gyalog ment el Bécsig és innen Münchenig parasztszékén, a fiatal sportember eljutott Bajorország fővárosáig anélkül, hogy egy fillért is költött volna. A határig vonattal ment, innen pedig Párisig, ahogy tudott, mindenféle járművön.

Az út Párisig három hétig tartott.

PARISBAN.

Szláv diákokthozban vett ki lakást a Quartier Latin-ban, a Sorbonne és a Szajna között. Négy fakultásra iratkozott be, letette vizsgáit, de nem doktorált és visszament Prágába az az elhatározással, hogy diplomáinak megfelelő állást keres.

A császárság idején a nemesek a monarchiában diploma nélkül is álláshoz jutottak, viszont Benes diplomával is alig kapott elhelyezkedést. Ez tepte őt forradalmárrá és rövidesen

Thomas Carrigue Masaryk leg buzgóbb tanítványa lett.

1915-BEN BENEST KIVÉG ZIK.

Rövidesen titkos társaság alakult, amelynek titkárává a fiatal tanárt nevezték ki, aki akkor 26 éves volt.

Kitört a háború.

Középeurópában forradalmi a hangulat. Masaryk Thomas Londonba utazik.

Benes Eduard Masaryk után akar utazni, hogy információkat hozzon, az osztrák-svájc határon azonban letartóztatják. A nála talált iratok igen kompromittálóak. Biróság elé állítják: az ítélet nem volt kétséges: azonnali kivégzés.

1915 augusztus utolsó napján hangzott el az ítélet, másnap, szeptember 1-én a fiatal forradalmárt a kivégzési oszlophoz vezetik.

A kivégzési osztag céloz és lö. Benes összeesik. Azután eltemették.

A börtönőrök csak másnap veszik észre, hogy tévedés történt. Nem a forradalmár Benest végezték ki, hanem egy szegény magyar katonát, aki részegen megütötte feljebbvalóját.

Benesnek sikerült megszöknie cellájából katonaruhában.

A kapituláció, ahogyan a franciák maguk látják

Néhány idézet mutatja, hogy a köztársaság pártáryalatra való tekintet nélkül, szinte egyetemességében mélyen demoralizálódott a berchtesgadeni békétől. Kezdjük talán a sort a konzervatív, nacionalista, előkelő polgári réteggel:

Henry de Kerillis az Époque-ban: „A német propaganda összes képtelen tételeit beleoldták a köztudatba, amely nem bírván áttekinteni a nagyon bonyolult, történelmi problémát, végül mindent lenyelt. Az mondták, hogy „szörnyű és borzasztó, de nem vagyunk képesek megtartani a szavunkat. Elveszítjük a háborút. Mit tehetünk? Áldozzuk fel a cseheket, hogy elkerüljük a világ-háborút!” Ez a romboló eszme, amely a gyávaságra és a félelemre épített, pusztító hatást gyakorolt még a nacionalista körökben is, amelyek pedig a tömegben nemcsak a becsület lángját, hanem a bátorságot és a hazafias hitet is élesztani szokták... Nem igaz, hogy elárulván Csehszlovákiát, megmentettük a békét. A jövő meg fogja mutatni.”

Léon Blum volt miniszterelnök: „Akárhogyan is, messzemenő következmények lesznek Európában a Franciaországban egyaránt. A háború valószínűleg elmarad. De oly feltételek között, hogy én, aki sosem szüntem meg küzdeni a békéért, amelyért életem legtöbb áldozatát hoztam, nem

tudok örülni a gyáva megkönnyebbülés és szégyen között vergődöm.”

A „Journée Industrielle”, a nagyiparosok lapja így ír: „Európa és a világ végig fogják hát játszani ezt a kalandot, amely kétségtelenül borzalmas kataklizmában fog végződni.”

A „Peuple”, a szakszervezetek lapja: „...ez a politika csak a demokráciák szétbomlását és tehetetlenségüket erősíti. Ezt a valóságot a béke nevében igyekeznek igazolni. Noha a valóságban az egész egy még nagyobb háborút készít elő!”

A „Le Petit Bleu”-ban Marsilly: „Megalázó és a jövőre veszedelmes megvárakozás. Hamis azt mondani, hogy dilemma előtt állottunk: vagy az azonnali háború, vagy a teljes felszereléssel való megadás. Hasonló körülmények között,

igaz, tudni kell visszavonulni de legalább jobb pozíciókba.”

Ime, a polgári sajtó alaphangja, a kommunista „Humanité” álláspontját, amely a francia aláírás megtagadásáról, a sorakövetkező Elsász-Lotharingiáról és a nép felháborodásáról szól, az objektívítés kedvéért nem is kivonatoljuk.

Még azok a lapok is, amelyek elejétől kezdve a kapituláció mellett törtek lándzsát, a legnagyobb zavarban vannak most. A „Figaro” például elismeri, hogy a Köztársaság erkölcsi vereséget szenvedett, de hát — írja közderűre — a civilizáció elvéért vállalta ezt.

Nagyon csendes, nagyon lehangolt, nagyon önmardosó és rettegő Franciaország. Sokat veszített és semmit sem nyert. Churchill szavai megérző hatást váltottak ki Párisban:

— Az angol és francia kormány választhatott a gyalázatot (deshonneur) és a háború között. A gyalázatot választották és a háborút fogják kapni.

Döglött ló nyerí Amerikában egy versenyi

Az amerikai Meubote városban egy döglött ló nyerte meg a lóversenyt. A Zephir nevű ló ugyanis rivalisával hosszú ideig egyvonalban volt, közvetlen a cél előtt azonban előre ugrott és egy fejhosszal elsőnek futott be a célba. A következő pillanatban a ló összeesett és meg-

döglött. A versenybírók megállapították, hogy a ló kimúlása a célba való beérés után történt, így tehát Zephir a verseny győztesének tekintendő. Most történt meg először, hogy döglött ló nyert meg lóversenyt.

A Buciuman család háborusága a nagyváradi tábla előtt

Börtönt kapott a tobeti pletykázó menyecske

Különös családi viszálkodás került a nagyváradi ítélőtábla elé. A történet hősei a szilágymegyei Tobet községben laknak és onnan járnak be instanciáról instanciára, de a pert, a pert nem hagyják...

A Buciuman családról van szó, amelynek híre a családi háboruszkodás révén már rég tuljutott a község határain. A Buciuman család tagjai jómódú gazdaemberek, akiknek családi ügyei generációnként foglalkoztatják a környék lakosságát. Legutóbb két esztendővel ezelőtt tört ki a háboruszkodás, amikor az édesanyjuk meghalt és az örökség miatt ismét kitört az ellenségeskedés a családot tagjai között.

Az első vonalban Buciuman Nastasia és fivére Buciuman Grigore áll, de bevonták az unokanővért, Buciuman Máriát, férjezett Crisan Teodornét is.

Amikor ugyanis az örökségen összeveszttek, Buciuman Nastasia mindenfélre szapulni kezdte a bátyját és ahol csak tehette rosszat mondott róla. Amikor látta, hogy a vádaskodásaival nem ér cél, nem tett hangfogót a szájára és bekeverte az ügybe az egész családot.

Azt kedte terjesztetni, hogy a bátyja viszonyt folytat a saját unokahugával, Buciuman Máriával, aki férjes asszony.

A hatás kedvéért azt is hoztette, hogy ennek a viszonynak már következményei is mutatkoznak és Buciuman Mária áldott állapotban van.

Buciuman Nastasia szelében hosszabban hangoztatta, hogy unokahugának férje — Crisan Teodor — sirva járkál a faluban és mindenki panaszkozik, hogy a családja milyen szegénybe került.

Azt is állította, hogy az unokahuga elment hozzá és 1000 lejt kért tőle kölcsön. Az 1000 lejt arra akarta felhasználni, hogy a „szegénytől” megszabadulhasson.

Amikor a bátyja megtudta, hogy miket terjeszt róla a huga, azonnal felelősségre vonta és beperelte. A törvényszéken Buciuman Nastasia tagadta, hogy ő pletykálkodott volna a bátyjáról. Azt mondta, hogy ő semmit nem terjesztett a bátyjáról és „amit tudott róla”, — hogy a saját unokahugának udvarol és az udvarlásnak következményei is mutatkoztak. Azt is csak

a természetes apjának, Turi Károlynak mondta el.

Az erkölcsösnek nem mondható család tagjai, akik a jelek szerint szüleiktől sem tanulhattak meg a családi tüzhely szentélyének tulságos tiszteletét, a legkülönfélékppen vallanak.

Vannak, akik a kapcsolatokról tudnak, a pletykáról nem, mások a pletykáról tudnak, de a kapcsolatokról nem. Olyan is akad, aki egyikről sem, olyan is, aki mindkettőről tud.

Ezek alapján a kép tökéletesen tiszta a bíróság előtt és egy hónapi fogházra ítélték

Buciuman Nastasiát.

A kackiás menyecske felebezett a törvényszék ítélete ellen és felmentést kért a tábla tagjaitól. A tábla azonban bebizonyították látja a vádaskodást és ezért helybenhagyta a törvényszék egy hónapos ítéletét.

Aki letagadja a saját aláírását

Német János görögöldali lakos elleni bűnperben írásszakértői vélemény alapján hozott döntést a nagyváradi bíróság. Király Kálmánnak járandósága volt az árvászeknél és a Királynénak járó 4600 lej összeget szabályos nyugta ellenében felvették. Amikor Királyné jelentkezett a pénzért — a legnagyobb meglepetésére —, azt válaszolták, hogy az összeget felvették és a nyugtát Német János irta alá. Német tagadja, hogy ő vette volna fel az összeget és a nyugtán feltüntetett aláírásról is kijelentet, hogy hamisítvány.

tet, hogy hamisítvány.

A bíróság bizonyítási eljárást folytatott le és „grafológussal” vizsgáltatta meg az aláírást. Dr. Berariu törvényszéki írásszakértő azt a véleményt terjesztette be, hogy az aláírás azonos Német íráásával. A törvényszék ezen az alapon bűnösnek morda ki Németet és 6 hónapi elzárásra ítélte.

Német felebbezett, azonban az aláírást a tábla is azonosnak vette és grafológiai vélemény alapján helybenhagyta a törvényszék által kirótt 6 hónapos bűntetést.

Gyöngé a kukorica termés de — fedezi a belföldi szükségletet

București, szept. 28. A földművelésügyi minisztériumban legújabb eszközölt számítások szerint, noha a tengeri termés gyöngé, a belföldi szükségletet fedezni fogja. A 450000 vagon terméshez fűzött várákozások nem váltak be. A ter-

més ennél kevesebb lesz, de a 400 ezer vagonnyi mennyiséget meg fogja haladni. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy 2000 vetőgép behozatalát mentesíti az „ad valorem” vámdíjtól.

A búzával meggrakott zsák megölt egy embert

Laus Ignea, a krassóme gyei Naidas községben lakó gazdálkodó 1936 júliusában a cséplőgép mellett dolgozott. Mikor az egyik zsákot a vállára emelte, megsédült, elesett és az ötven kiló búzával megtöltött zsák Branzei Petru gazdálkodóra zuhant és olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy néhány nap múlva meghalt. Laus Ignea ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt vádat emeltek. Az oravicai törvényszék felmentette, de huszezer lei kártérítés megfizetésére kötelezte. A temesvári ítélőtábla jóváhagyta az oravicai törvényszék ítéletét.

Gondatlanságból okozott emberölés miatt egyévi elzárásra ítélték egy munkavezetőt

Csikszereda, szept. 28. Beriac Dumitru máramarosi illetőségű munkás több társával fát döntött és csusztatott Uzvölgyben. Egy ilyen facsusztatásnál olyan szerencsétlenül esett bele Beriac a csuszató csatornába, hogy egy hatalmas fenyőfa magával sodorta és agyonlapította. Beriac még a helyszínen meghalt. A nyomozás megállapította, hogy Ierefcu Stefan munkavezető nem tette meg a köteles elővigyázati intézkedéseket és ezért gondatlanságból okozott emberölés miatt eljárást indítottak ellene. A törvényszék most tárgyalta az ügyet és Ierefcuot egyévi elzárásra és két ezer lei pénzbüntetésre ítélte.

„DURA—IDEAL” az új Rádióelem. Hazánk legnagyobb és legelőnyösebb ismert elemgyára, a DURA MŰVEK R. T. Timișoara, ismét egy hasznos és kellemes meglepetéssel szolgál elemfogyasztóinak és a rádiósoknak. Ezen gyár az elemtechnika legújabb vívmányaként egy újfajta, kivételesen nagy kapacitású elemet konstruált és hozott piacra, amely teljesítő és raktározó képesség tekintetében minden eddig ismert kísérletet jóval felülmúl. Az új elemek

„DURA—IDEAL”

néven kerültek forgalomba. Formájukban valamivel nagyobbak és speciálisan telepes rádiók részére szolgálnak. Ezen elemek rövid ideje vannak a piacon, de már is óriási keresletnek örvendenek. Hogy olvasóinkat ezek kivételesen nagy teljesítőképességéről tájékoztassuk, megemlítjük, hogy kapacitásuk normális igénybevételnél körülbelül 600—800 üzemóra és 20 M. A. megterhelést bírnak el. Kétségen felül áll, hogy az új típus rádiók részére a legideálisabb elem, mely körülményre i. t. olvasóink figyelmét felhívjuk. — A DURA IDEAL minden viszonteladónál kapható, technikai felvilágosítással készséggel rendelkezésre áll az UZINELE DURA S. A. Timișoara.

Meghalt Türr tábornok özvegye

Rómából jelentik: Türr Izabella Türr tábornok magyar, majd később olasz szabadsághős özvegye, Merano melletti villájában kedden hajnalban meghalt.

Nem szünteti meg a postát a kedvezményes díjszabást

Bucureștiből jelentik: A posta igazgatóságának az a bejelentése, hogy október elsején megszűnik a posta kedvezményes díjszabása, különböző találgatásokra adott alkalmat. Most nyilvánosságra hozták a posta-vezérigazgatóság eredeti rendelkezését. Ezek szerint nincs szó a posta kedvezményes díjszabásának megszüntetéséről, csupán bizonyos kedvezményeket fognak megszüntetni. Október elsejétől kezdődően a postán küldött nyomtatványokra nem szabad tintával, személyes természetű közleményeket hozzáírni.

Nem szabad képeslapokra, újévi üdvözlőkre és névjegyekre öt szónál többet írni. Eddig ugyanis a posta az ilyen eseteket — felsőbb rendeletre — elnézéssel kezelte és nem bírságot írt meg. Végül irodalmi brosurákat és könyveket nem lehet az újságok postai díjszabásával küldeni.

GYERMEKRABLÁST RENDEZETT A SZERELMES VŐLEGÉNY

**Különös büntett Páris villanegyedében.
.. A dús gazdag nagyiparos kettős élete**

Meglepő fordulatokban gazdag gyermekrablás történt Páris villanegyedében, Neuillyben. Reggel féltíz órakor a Rue de Windsor járókelői izgalmas jelenetnek tanúi voltak. Egy nagy vörös karosszérijű autó állott meg a Rue de Windsor és a Rue de la Ferme sarkán. Az autóban három férfi ült, akik az autó ablakából figyelték az utcát. Néhány perc múlva feltűnt a gyalogjárón egy elegánsan öltözött idős hölgy, aki egy tíz év körüli kislányt vezetett kézenfogva. Amikor az idős hölgy a gyerekkel az autó közelébe ért, a három férfi hirtelen kiugrott az autóból, kiragadták a sikoltozó gyermeket az asszony kezéből, félrelékték az asszonyt, a gyermeket beemelték az autóba és elrobtogtak. Mindez pillanatok alatt játszódott le. Az idős hölgy az izgalom hatása alatt eszméletlenül terült el a földön. A járókelők tehetetlenül nézték a vakmerő gyermekrablást, amelyet nem tudtak megakadályozni, viszont több járókelő megjegyezte az autó rendszámát.

Egy mulasztás következménye

Kevéssel utóbb följelentést tettek a rendőrségen a gyermekrablás ügyében. Finoelst nagyiparos bejelentette, hogy természetes gyermekét elrabolták, amikor a gyermeket felesége sétálni vitte. A gyáros előadása nagy feltűnést keltett és csakhamar fény derült a gyáros elrabolt gyermekének és a körülötte zajló bonyodalmainak különös történetére.

A rös, gazdag, hatvan év körüli Finoelst hosszú éveken át meghitt viszonyban állott egy elvált fiatal asszonnyal, Mme Huarddal, akinek ebből az ismeretségből két gyermeke született és az idős hölgy, akinek nem volt gyermeke, gyakran látta verdégül házában férje természetes gyermekeit.

Finoelst gyáros nem adoptálta törvényesen a gyermekeket és ez a mulasztás most számára kinos bonyodalmakra vezetett. Barátnője ugyanis megismerkedett egy fegorvossal, ki az asszonyt feleségül akarja verni és elhatározta, hogy örökbe fogadja az asszony egyik törvénytelen gyermekét, a tízéves Bernardt. A gyermek jelenleg apja házában tartózkodott és miután az apa nem volt hajlandó a szakítás után visszaküldeni az anyjához, az asszony vőlegényével elhatározta, hogy elraboltatja a gyermeket az apától. Finoelst nagyiparos feleségével és a gyerekkel a múlt hét végén érkezett vissza egy fürdőhelyről, ahol

több hetet töltöttek. Volt barátnője megfigyeltette a gyáros házat és megállapította, hogy a gyermeket reggelenként a gyáros felesége sétálni viszi a neuilly uccákor. Az asszony vőlegénye azután megrendezte a sikerült gyermekrablást. Két barátjával együtt lesben állt és amikor a gyáros felesége elhaladt a gyermekkel autójával mellett, a gyermeket elrabolták.

„Becsaptak!”

Finoelst nagyiparos most igen kinos helyzetbe került. A rendőrségen követelte, hogy el

rabolt gyermekének tartózkodási helyét nyomozzák ki és a gyermeket szolgáltatassák ki neki. Követelését azonban nem tudja jogi érvekkel igazolni. A gyermeknek ugyanis nem ő a törvényes apja, volt barátnője vőlegénye pedig bejelentette, hogy az adoptálási eljárást már folyamatba tette és néhány napon belül házasságot köt a gyermek anyjával. Mme Huardral.

— Megzsaroltak és becsaptak — panaszkodott Finoelst nagyiparos a rendőrségen. — Rengeteg pénzt költöttem volt barátnőmre és a gyermekekre, akiket úgy én, mint feleségem

Egész öltövrre, kabáttra
szövet, vászon,
diftin, flanel
maradékban
potom áron
most érkezett
Steiner maradékos
Calea Victoriei 2. az udvarban

rajongásig szeretünk. Különösen az idősebbik gyermekhez ragaszkodom és az volt a megállapodás barátnőmmel, hogy a kisebbik fiu nála marad, míg az idősebbik gyermek az enyém lesz. Ő azonban rutul megszegte ezt a megállapodást és elraboltatta tőlem a gyermeket. A gyermek érdekében kérem az eljárás megindítását, mert a gyermek lenne vagyonom örököse, anyjáról pedig bizonytalan jövő vár rá.

Nem valószínű azonban, hogy a nagyiparos visszakapja a nyílt uccán elrabolt gyermeket, akit volt barátnője férje törvényesít.

Rablótámadás a nizza-párizsi gyors ellen

Páris, szeptember 28. A csütörtökre virradó éjszaka St. Barthelomy állomásnál, Marseille közelében fegyveres rablóbanda megtámadta és teljesen kirabolta a nizza-párizsi gyorsstehervonatot. A mozdonyvezetőt revolverlövéllyel megsebesítették.

Halálos harc a kukoricatolvaj cigányok és a mezőőr között

Pécs, szept. 28. Bakó Máté mezőőr a pécsi határban egy nagyszámú, cigányokból álló társaságot éjszakai kukoricatolvajlásra ért. Felszólította a cigányokat, hogy hagyják el

a kukoricást, a cigányok azonban

megtámadták a mezőőrt.

A mezőőr szorongatott helyzetben puskáját használta és a tömeg közé lőtt. Kolom-

pár Jánosné cigányasszonyt a golyó eltalálta és azonnal megölte.

A pécsi ügyészség ma szállt ki a helyszínre és megindította a vizsgálatot.

Egy halott asszony szemének átültetésével két vak ember kapta vissza látását

Newyorkból jelentik: San Franciscóban az orvosok érdekes szemátültetést végeztek. Egy kevéssel előbb elhunyt 80 éves nőnek, Margaret Carr asszonynak a rokonok engedélyével kivették a szemét és annak segítségével két vak embernek adták vissza a látását. Az egyik Harding lelkész, aki 43 évvel ezelőtt vakult meg, a másik Morton 21 éves zongora művész, aki 1932-ben vesztette el látását. Mindegyiknek egy-

egy félszem jutott az elhunyt asszony „örökségéből”. Amikor a kötélékeket eltávolították, Morton ujongva kiáltotta: „Ismét látok”. A következő pillanatban a nagy felindulástól elájult. A kötélek levételekor Harding is nyomban örömmel mondotta: „Meg tudom számolni az ujjaimat és látom a színeket is”. A kórház orvosi idáig hét ízben próbálták meg, hogy halott egyének

szemének átültetésével látóvá tegyenek vakokat, de vállalkozásuk csak most járt sikerrel

Rajtaütésszerű vizsgálattal leplezték le a cukrot elrejtő nagykereskedőket

București, szept. 27. A bucurești élelmiszerpiacon drágulás észlelhető. A közönség igyekszik élelmiszerekkel ellátni magát, a kereskedők viszont rejtegetni kezdenek bizonyos árucikket, így a cukrot, noha a cukorelosztó központ eleendő cukrot bocsát rendelkezésre. Hétfőn a hatóságok rajtaütésszerű vizsgálatot végeztek több nagykereskedőnél, akiknél több ezer kiló cukrot találtak elrejtve, ugyanakkor, mikor a vevőket azzal küldték el, hogy egy szem cukrot sincs raktáron.

U'ságárusok, rikkancsok

fix fizetéssel

azonnal felvételnek

Jelentkezni a kiadóban

Tudatában vagyok felelősségem súlyának --

mondotta Chamberlain rádióbeszédében

London, szept. 28. Chamberlain miniszterelnök a Downing-street 10. szám alatti miniszterelnöki irodájában felállított mikrofon előtt mondotta el kedden este nyolc órakor általános érdeklődéssel várt rádióbeszédét.

Chamberlain azzal kezdte, hogy számos helyről fordultak várakozással felé, hogy adjon végre összefoglaló ismertetést a csehszlovák kérdéstről és Angliának Németország és Csehszlovákia közötti közvetítő szerepéről.

— Elsősorban azoknak mondok köszönetet — mondotta Chamberlain —, akik hálálkodó levelekkel kerestek fel és közölték velem, hogy imádkozni fognak közbenjárásom sikeréért. A legtöbb levelet nő írta. Franciaországból, Belgiumból, Olaszországból, sőt Németországból is kaptam ilyen aggódo leveleket és most megnyugtatóan közölhetem, hogy ha a veszély nem is múlt el teljesen, de közvetlen veszedelem nem fenyegeti a világot.

— Tisztában vagyok felelősségem nagyságával, amely ezekben az időkben megsokszorozódik és szinte felmérhetetlen. Ez indokolja azt is, hogy egy távoli ország és nép érdekében, amelynek létezéséről jóformán semmit sem tudunk, közvetítő szerepet vállaltam. Megérttem azt, ha Csehszlovákia nem fogadta el a német feltételeket, de méltányolom Hitler szempontjait is. Erőszakkal azonban nem lehet kérdéseket megoldani és egyetlen elnyomott nép sem lehet boldog. A megoldásokat békés tárgyalásoknak kellett meghozniuk és Hitlerrel folytatott többszöri tárgyalásaink meggyőzték arról, hogy meg vannak erre a lehetőségek de mindennek meg kell várni az idejét.

Chamberlain ezután hangoztatta, hogy a maga részéről megtett mindent, amit egy ember megtehet, hogy a háborút elhárítsa. Amikor Hitlerrel folytatott legutóbbi tárgyalásaimnál azt tapasztaltam, hogy Hitler azért ragaszkodik a kérdés azonnali rendezéséhez és szab határidőket, mert bizalmatlan, felajánlottam kormányom teljes garanciáját arra, hogy Csehszlovákia teljesíteni fogja vállalt kötelezettségeit. Ezután arról beszélt, hogy meggyőződéses híve a békének és az angol nép sem akar háborút. Nem is keveredhetik háborus viszályba Európa egy ilyen kérdés miatt, mint Csehszlovákia ügye.

— Ha háborút kezd Anglia — mondotta Chamberlain —, ezt sokkal nagyobb érdekéért teszi.

— E pillanatban — mondotta

Chamberlain — nincs háborus veszély, de fel kell készülni a védekezésre, különösen a légvédelemre. Ezért felhívom az angol nőket és férfiakat, hogy jelenkezzenek önként, ajánlják fel szolgálataikat a védekezés megszervezésére. Ne ijedjenek

meg azok sem, akik behívást kapnak, mert ez nem jelenti a háború megkezdését, csupán a védelem megszervezését szolgálja.

Ezután ismét azt hangoztatta, hogy Anglia bármily rokonszenven is viseltetik minden

Német és francia lapvélemények Hitler beszéde után

Berlin, szept. 27. A német sajtó teljes terjedelmében közli Hitler beszédét. A „Berliner Börsenzeitung”, a „Völkische Beobachter”, „Berliner Tageblatt” szerint Hitler kimutatta, hogy mennyit tett a békéért és a világ most már tudja, hogy a háború és béke kérdése csak Benestől függ.

OLASZ VÉLEMÉNY.

Róma, szept. 27. Az olasz lapok bő kivonatban közlik Hitler beszédét és kiemelik a beszédnek azt a részét, hogy a csehszlovák kérdést teljes egészében és gyorsan meg kell oldani.

MIT IR A „TIMES”?

London, szept. 27. Az angol lapok közül a „Times” megállapítja, hogy roha Hitler beszéde különösen Benessel szemben agresszív volt, mégsem zárja le teljesen a további tárgyalások útját.

A francia lapok megállapítják, hogy Hitler beszéde, szokatlan hangja és a diplomáciai életben soha sem használt kitételei ellenére sem tartalmazzak olyan kijelentéseket, melyekből a helyzet rosszabbra fordulására lehetne következtetni. Hitler beszéde nem rontott s nem javította a helyzetet. Kiemelik a lapok, hogy az utolsó pillanatban Chamberlain levelének hatása alatt talán változtatott a beszéden. Valószínű, írják a francia lapok, hogy a beszéd élesebb volt nyugat felé. Így azonban az a látszat, hogy Hitler igyekezett ravasz lenni, Franciaországot és Angliát megnyerni magának, hogy a Benes helyzetét megnehezítse.

A Humanité meddő kísérletnek nevezi ezt az erőlködést. Azt írja a lap, hogy primitív az az erőlködés, amivel el akarja hitetni Franciaországgal és Angliával, hogy Benes, Daladier, vagy Chamberlain lemondásával számol. Franciaország szimpátiája — írja a lap — épp úgy, mint Angliáé nem ettől a két politikustól függ. A cseh kérdésben elfoglalt álláspont nem változik azzal, hogy Hitler egészen primitív fogással befekteteni igyekszik Benest az angol és francia nép előtt.

Feltűnt a francia lapoknak, hogy Hitler Rooseveltről nem is beszélt. Az Északamerikai Egyesült Államok elnökének békeakcióját, mely pedig sorsdöntő jelentőségű, nem is emlegette.

A Petit Parisien szerint Hitler ha nem is mondott békebeszédet, de a háború rémével nem fenyegetett. A lehetőségek tág terét hagyta maga után.

Ugyancsak erre mutat rá a Petit Journal is, mely különkiadásban már az éjjel közölte a beszédet.

Az „Epoque”-ban Henry Charles így ír:

„Sem Franciaország, sem pedig Anglia, amely a Németországnak nyújtandó engedmények terén túllépte a legutolsó határokat, nem kapitulálhat anélkül, hogy nagyhatalmi szerepét el ne veszítse. Nemcsak a becsület, hanem a presztizis is kockán forog, a közvetlen biztonság és létérdekünk. Franciaország becsülettel néz szembe a háború veszélyével, mert tudja, hogy miként 1914-ben, veie van a világ lelkiismerete.

Leon Blum a „Populaire”-ban ezt írja:

„Roosevelt üzenetét Németország nem vette tudomásul. Beszéljen újból és még hangosabban. Noblesse oblige. Rooseveltnek nem szabad ellarkadnia, tovább kell mennie a meg

kis nemzet iránt, nem vállalhatja a háború felelősségét s nem vállalhatja azt, hogy a háború rémségei ismét a világra szakadjanak. Az angol politika mindig csak a védelemre irányult s a mostani intézkedések is a védekezés célját szolgálják.

Chamberlain így fejezte be beszédét.

— Várja meg mindenki nyugodtan a legközelebbi napok eseményeit, mert amíg a háború nem tört ki, mindig bizni lehet a béke megmentésében.

Az angol miniszterelnök ezután jóéjszakát kívánt hallgatóinak.

kezdeti uton, erre kötelezi őt elhatározása, szelleme és nagylelkűsége.

MINISZTERTANÁCS TOKIOBAN.

Tokió szept. 27. A japán kormány tagjai minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács az európai helyzetet foglalkoztatta.

HOARACE WILSON VISZSZAREPÜLT LONDONBA.

London, szept. 27. Sir Hoarace Wilson, aki Chamberlain személyes üzenetét vitte Hitler kancellárhoz, kedd délelőtt visszsarepült Londonba.

Allamtanács Párisban

Párizs, szept. 27. A francia államtanács Lebrun köztársasági elnök elnöklése alatt délelőtt 10 órakor ült össze. Daladier beszámolóját rövid vita követte. A parlament összehívása nem került szóba.

A Havas a cseh

e.utasító válaszlól

London, szept. 27. A Havas londoni jelentése megállapítja, hogy Masaryk követ által vasárnap átadott jegyzékben a cseh kormány elfogadhatatlannak minősítette a német lék iratban foglalt követeléseket.

Két és félmillió lei értékű aranyat csempészett ki egy aradi származású kereskedő

Budapest, szept. 27. A napokban nagyobb szabású ékszer-csempészést leplezték le a triezsti gyorsan. Most elrendelték az ügy főszereplőjének, Heller Lipót aradi származású bucu-restii kereskedőnek letartóztatását. Heller szeptember 18-án a Trieszt felé haladó gyorsvonaton, hálókocsijában ujságpapirba göngyölve, papírhulladékokkal álcázva, négy csomagban 80 ezer pengő (2.400.000

lei) értékű szinaranyat, aranyérmeket és idegen valutát akart Olaszországon át Svájcba csempészni. Az értékeket megtalálták a hálókocsiban, a fűtőtestben. A detektívek most Heller megbízóit keresik.

Időjárás

Derült idő, reggeli hőmérséklet-süllyedéssel

VISSZAVONTÁK

a hadbíróóság börtönében ülő Hartmann bőröndgyáros hamis vádaskodási perét

Polgári perében is kiegyezett a denuncians Hartmann családja

A hírhedt Hartmann-ügy egyik bűnügyi részét tárgyalta ma a törvényszék. Ismeretes, hogy Hartmann egy polgári perből kifolyólag indított bosz szuhadjáratot egy német cég igazgatója és a cég nagyváradai képviselője ellen. Hartmann a cég igazgatóját Németországban feljelentette, hogy gyalázkodóan nyilatkozott a német állam vezetői ellen, itthon pedig az ismeretes denunciaciót követve el Kertész Ferenc dr a cég képviselője ellen. Így indult meg a hatalmas per, mely végül három részre szakadt: a polgári perre, egy hamis vádaskodásért megindult perre és Hartmann Sándor hadbíróági perévé. A törvényszék tegnap a hamis vádaskodásért megindult pert tárgyalta.

Megindul a nagy per

Több, mint egy évtizeddel ezelőtt Hartmann Sándor bőröndgyáros nagyobb mennyiségű árut rendelt, Bodenbach S. A. Wornes-i cégtől. A Bodenbach cég a rendelt árut, bécsi lerakata útján leszállította Hartmann Sándornak. Hartmann azonban nem fizetett. A kérdéses áru értéke 110.000 lei volt. Ez volt az az összeg, amely alapját képezte a több, mint egy évtizedig tartó pereskedésnek, amely időközben költségekkel, kamatokkal együtt csaknem egy félmillió leire emelkedett, s amely közben kitért a jognak minden ágára.

A Bodenbach cég kövefelése bizosítása érdekében, dr Kertész Ferenc útján pert indított Hartmann Sándor ellen. Hartmannnak a járásbíróaságon és a törvényszéken voltak kezdeti sikerei, a táblán és a Semmitőszéken azonban teljes egészében megítélték a Bodenbach cég követelését. A Semmitőszék ítélete után Hartmann a per újrafelvételt kért, ez azonban az előzőkhöz hasonló eredménnyel végződött.

Hartmann közben átiratta az ingatlanait a felesége nevére. Ez újabb néhány év késedelmet jelentett, a végeredményen azonban nem változtatt. A végrehajtás és a végrehajtás felfüggesztése érdekében folyamatba tett perek is éveket vettek igénybe. A Semmitőszék azonban végső fokon és legutoljára is döntött. A per ekkor már 10 éve folyt és ezalatt a Bodenbach cég 100.000 leies követelése

350.000 leire emelkedett.

A bőröndgyáros Németországba utazott, ahol felkereste a Bodenbach céget és ki akart egyezni. Hartmann ekkor az eredeti összeget akarta kifizetni és nem akart tudni az időközben felmerült költségekről, amelyek már meghaladták a tőke összegét és a kamatokról, amelyek szintén többet tettek ki, mint az alapkövetelés.

Ezután kezdődött Hartmann boszuhadjárat, melynek során Németországban a cég vezetőjét, Grünfeld Leo igazgatót, itthon dr Kertész Ferencet denunciacióval. A hadjárat, mint ismeretes, Hart-

mann hadbíróági elítélésével végződött.

A béke...

A hadbíróóság ítélete után Hartmann és családja — ki-kí a maga módja szerint — hozzá látott az ügy rendezéséhez. Hartmann — szokása szerint — per újrafelvételt kért. Az ügy iratait felterjesztették Bucurestibe és ebben az ügyben nemsokára dönteni fog a legfelsőbb katonai bíróság.

Idehaza pedig Hartmannék hozzáláttak, hogy likvidálják az ügyet. Hosszadalmas tárgyalások indultak meg, amelyek végül is kiegyezésre vezettek. Hartmannék a Bodenbach cég-

nek járó

350.000 leit kifizették.

Hartmann a kolozsvári hadbíróóság börtönében közjegyző előtt nyilatkozatot adott, melyben kijelentette, hogy a Grünfeld Leo ellen beadott feljelentés teljes egészében valótlan és az kizárólag bosszu műve volt. A feljelentésért bocsánatot kér és azt nagyon megbánta.

A nyilatkozattal Grünfeld fedezte magát a német hatóságok előtt, hogy ő — ami egy pillanatig sem lehetett a német viszonyok mellett kétséges — nem becsmérelte a német vezetőket.

A törvényszék tegnap délután tüzte ki a hamis vádaskodás címén beadott per tárgyalását. A Bodenbach cég azonban a keresetet a kiegyezés alapján visszavonta. Az ügy kereskedelmi része az összeg kifizetésével, a bűnügyi része, a per visszavonásával lezárult. Az iratok a törvényszék irattárába kerülnek. Néhány hét múlva már a feledés homályába merül és por lepi majd a sok vihart megért és sok szenvedést okozó Hartmann-Bodenbach-ügy hatalmas iratcsomóját is...

Ezentul csak szilárd anyagokból lehet lakóházakat építeni

Számos ellenőrző vizsgálaton megállapítást nyert, hogy Nagyvárad város területén, különösen a Kommendáns réten, Össiber, Szőlőson és általában más telepeken és külvárosokon számos égetetlen téglából épült ház készült, amelyek nem felelnek a tartósság, sem az egészségügyi követelményeknek, sem a város szépészetének, sem az építkezési szabályoknak.

A városi szabályrendelet az építkezéseket csupán erős anyagból engedi meg (jó égetett téglá, nyers kő, műkő, beton, aszerint, hogy a ház melyik városrészben épül). Csupán teljesen rendkívüli esetekben engedi meg a fenti szabályrendelet a kivételeket tömött falakat a tisztviselői s munkásházak számára, csakis külső városrészekben, valamint nem égetett téglával, ha ezek gazdasági épületekként szolgálnak és ha mezőgazdasági területen, szőlőkben fészenek. Lakóházakat csakis szilárd anyagból szabad építeni. A közigazgatási törvény 150. szakasza szerint szabálytalan építkezéseket tűrni nem szabad. Mindezek alapján, tekintettel a mérnöki hivatal jelentésére.

ELRENDELJÜK:

1. Megtiltjuk kerakert a szabályellenes anyagból való építkezést Nagyvárad egész területén, beleértve az összes telepeket, amennyiben ez építke-

zések lakóházak céljaira szolgálnak.

A város egész területén csak is erős, szilárd anyagokat lehet használni, amelyeket a városi szabályrendelet eöir.

Akik ezt megszegik, azok ellen a közigazgatási törvény 150. szakasza alapján megtorlást léptetnek életbe.

2. A rendelet kerestülvitelével a mérnöki hivatal bízzuk meg.

A. Chiria polgármester, Faur a mérnöki hivatal vezetője, Filadn főjegyző.

Elutazott Dumitrescu inspektor Dumitrescu belügyminisztériumi vezérfelügyelő, aki több napon keresztül vizsgálatot folytatott a városházán kedd délután — a minisztérium rendeletére — visszautazott a fővárosba.

— Megkezdődött a piac rendezése: a rőfösök átadják helyeiket. A piac rendezése végző fázisba jutott. Tegnap délután összehívták értekezletre a piacon árusító textileseket. A textilkereskedők nyilatkozatot írtak alá, hogy a jelenlegi köépületekből kiköltöznék még a bérleti szerződés lejártá előtt és saját költségükön sátrakat építenek a város által kijelölendő helyen. Ma délután 3 órakor a textilkereskedők újabb értekezletet tartanak a városházán és ez alkalommal megkapják végleges helybeosztásukat. Az egyes helyeket valószínűleg árverés útján adják ki, de a régi jogokat respektálják. Az átadásnak és az új barakok felépítésének november 1-ig végbe kell mennie. A textilesek által eddig elfoglalva tartott sátrakba az élelmiszer sátrak költöznek be.

Makulatura ujságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

bármilyen
HA NYOMTATVÁNY-ra

volna szüksége, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amely modernül felszerelt nyomdájával a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbízottunkat azonnal kiküldjük. Piața Mihai Viteazul 4. Telefon 28-00

A szép Szonja Goracsev utja három házasságon át a halálos ítéletig

London, szept. 28. Emigráns orosz körökben megrendülve tárgyalják Szonja Goracsev esetét, akire az Európába menekült orosz arisztokrácia tagjai közül még sokan emlékeznek.

Szonja Goracsevet, mint ezt a szovjet vörös hadseregnek hivatalos lapja legutóbb közölte — kémkedés miatt kivégezték. Az előkelő polgári családból származó orosz nő regényes életének befejezését jelenti ez a tragikus hír. Szonja Goracsev, akit most 38 éves korában ítéltek halálra a szovjet katonai bírósága, még a cári Oroszországban született, amikor is apjának óriási jövedelmet hajtó aranybánya és ennek megfelelő vagyona volt.

Mikor kitört a bolsevista forradalom, az akkor 17 éves nő, éppen mézesheteit töltötte férjével, aki, mint tiszt teljesített szolgálatot a cári hadseregben.

A fiatal házaspár Szibériába majd innen Kirába szökött a vörösök elől és a kínai emigrációban töltött egy év után — elváltak.

Táncosnóból kémnő

A sz p Szonja Goracsev táncosnő lett és hosszú ideig sikerrel is szerepelt a nagyobb kirai városokban, ahol európai nivójú mulatók voltak. Állítólag itt keveredett egy kémházaságba, amely a több nyelven beszélő, elegáns megjelenésű asszonyt rávette arra, hogy az egyik külföldi nagyhatalom — valószínűleg Japán — részére kémkedjen. A férjétől most már véglegesen elvált asszony számára azonban lehetetlennek látszott, hogy Szovjetországba utazzon és teljesítse azt a feladatot, amelyet a kémservezet megbízásából vállalt. — Ezért férjhez ment egy akkoriban Kína területén tartózkodó orosz vasúti mérnökhöz, aki a szovjet megbízásából a távolkeleten teljesített esztendőket óta szolgálatot.

A második házasságkötés után azonban nem sokkal a vasúti mérnököt Moszkvába helyezték és így az asszonynak is megnyílt az útja európai Oroszország felé. Mint az orosz vörös hadsereg lapjának cikke megállapítja, Szonja Goracsev itt összeköttetésbe került egy Nikolaj Petrovics nevű emberrel, aki az egyik legnagyobb kémservezet vezetője volt és állandó kapcsolatban állott a keleti országok titkos alakulataival.

A még mindig csinos asszony férje, az orosz vasúti mérnök, 1934-ben váratlanul meghalt. Szonja Goracsev azonban ekkor már bejáratos volt különböző szovjetkörökben s miután tartania kellett attól, hogy

mint magános nő, esetleg gyanút kelt és a szüntelenül dolgozó szovjet kémservezetek figyelme ráirányul — elhatározta, hogy sürgősen — harmadszor is férjhez megy.

A harmadik házasság

Az egykori „burzsuj” lánynak ez a terve is sikerült és most már egy magasállású kommunista pártvezérnek lett a felesége. Ettől az időtől kezdve ugyiszólván az ölébe hullottak mindazok a titkok, amelyekre a külföldi kémservezetnek szüksége volt. Szonja Goracsev bejáratos lett férje révén a különböző katonai intézményekhez is, majd legutóbb ő maga is a moszkvai kommunista párt személyi ügyosztályának lett a titkárnője.

Három évig dolgozott ebben a jelentős szovjet-pozícióban a fiatalasszony és, amint ezt most megállapították, remcsak

szóbeli üzeneteket, de fontos és bizalmas aktákat és iratokat is küldött rendszeresen Nikolaj Petrovicsnak, a kémhálózat moszkvai főnökének, aki ezeket azután, a megbízó keleti államok titkos alakulataihoz továbbította.

A legutóbbi hónapokban azonban már a kommunista párt titkárnőjét is figyelni kezdték. Mikor Sztalin rendeletére egymás után fogták le a népbiztosokat és a vörös hadsereg vezetőit, egy bizalmas jelentés Szonja Goracsevet is gyanuba keverte.

Az orosz cseka detektívjei hónapokon keresztül figyelték a fiatalasszonyt és rájöttek arra, hogy Szonja Goracsev saját és férje keresetét messze felülmúló költséző élelmódot folytat, csempészúton szerzett francia selyemrubból varratja elegáns estélyi ruháit, a legdrágább külföldi harisnyákat, cipőket hordja és mindjobban szá-

porodnak vagyontérő ékszeréi.

Egy napon azután tettenérték a detektívek Szonja Goracsevet, amint Moszkva mellett egy kis parasztházban megbeszélést folytatott Nikolaj Petrovicsal, aki — mint most utólag kiderült — bizonyos mértékig aszarprovokátor-szolgálatot teljesített a szovjetben.

Az elegáns fiatalasszonyt letartóztatták és a moszkvai katonai börtönbe szállították. — Szonja Goracsev eleinte tagadt, később azonban megtört és bevallotta, hogy valóban egy kémservezet tagja volt.

Őszintén elmondotta, hogy minden erejével a szovjet megbuktatására törekedett és a pénzen kívül ez vezette őt arra, hogy a kémnő szerepét vállalja.

Mint előkelő polgári családból származó leány élete céljául tűzte ki, hogy minden eszközzel küzdjön a vörös uralom „terrorja” és Sztalin rendszere ellen.

A fő tárgyaláson Szonja Goracsevet a bíróság halálra ítélte. A fiatalasszonyon végre is hajtották már a halálos ítéletet, férje pedig, aki a leghatározottabban tagadja, hogy tudomása lett volna felesége tetteiről — e pillanatban is letartóztatásban van.

Elitelték a budapesti pékek gombostűs zsarolóit

Budapest, szept. 28. Feltűnő zsarolási bűnügyet tárgyaltak Budapesten, amelynek több pesti pékmester esett áldozatul Tancos Mihály mészáros eszéléte ki a sorozatos zsaroló manővert a pesti pékek ellen. Tancos gombostűt csempészett a kenyérbe, péksüteménybe, aztán jelentkezett a pékeknel, feljelentéssel fenyegetőzött és kártérítést követelt. Több pesti pékmester adott is néhány pengőt neki, míg aztán a pékipar-testületben leleplezték a csalót, megállapították azt is, hogy Cs. Kiss József hentesmester és Fülöp László mészárossegéd segítségével voltak a sorozatos zsarolásokban.

A zsaroló társaságot letartóztatták és ma állították őket a büntető törvényszék elé. Elsőnek Tancos Mihályt hallgatták ki, aki így vallott:

— Augusztus folyamán Zimka Alajos pékmester üzletében keryeret vásároltam. Amikor otthon beleharaptam a kenyérbe, valami megszúrta a szájpadrólomat. Egy rozsdás gombostű volt. Elmentem a kunucai kórházba, ahol első segélyben részesítettek. A sütkő ipartestületénél bejelentettem az esetet, itt jegyzőkönyvet vettek fel, majd megkérdezték, nem intézkedem-e el békésen az ügyet, a pékmester bizonyára hajlandó kártalanítani. Telefonáltak Zimka Alajosnak, akivel végül is huszonöt pengő kártalanításban egyeztem ki. Ezután történt, hogy állás nél-

kül maradtam és ez az eset adta az ötletet, hogy pénzt szerezzek. Gombostűt szurtam a szájpadrólásomba, aztán kártérítést követeltem a pékektől. — Ezzel a trükkel több pékmestertől sikerült 10—20 pengő kártérítést szerezni.

Tancos bűntársai ugyancsak

beismerő vallomást tettek.

A törvényszék a bizonyítási eljárás befejeztével Tancos Mihályt 6 heti fogházra, Cs. Kiss Józsefet 1 hónapi és 1 napi fogházra, Fülöp Lászlót 1 hónapi és 7 napi fogházra ítélte. Az ítélet nyomában jogerőre emelkedett.

Gépkocsiszerencsétlenség Szatmár határában

Szatmár, szept. 28. Turtébes község határában könnyen végzetessé válható gépkocsiszerencsétlenség történt. Kaufman Kálmán szatmári kereskedelmi ügynök felesége társaságában gépkocsival Munkácsra akart utazni. A gépkocsit azonban nem engedték át a határon, mire Kaufmanék visszafordultak Szatmár felé,

Amikor Turtébes községbe értek, a felvert por miatt a sofőr elvesztette tájékozódó képességét és a gépkocsi teljes sebességgel nekirohan az utszéli ároknak. A jármű felborult és súlyosan megrongálódott. Az utasok szerencsére ki sebb sérülésekkel uszták meg a balesetet.

MEGJELENT a Gál Zoltán-féle
Román-magyar
és Magyar-román
egykötetes
SZÓTÁR
második bővített kiadása.
Ára 25 lei. — Kapható mindenütt!

Hamis nyomon

— Regény — 62

Csak most bukkan fel az irodában és zsarolt, fölhasználva fegyverül azt is, hogy Selkirk szintén most szabadult. Megváltoztak az idők. Nem volt kétséges, hogy ez a két ember be tud majd bizonyítani egyet-mást. Selkirk különben is megölt volna. Szóval láttam, hogy ismét kátyuban vagyok. De láttam azt is, illetőleg kisütöttem, hogy kimászhatok a bajból... ugyanugy, ahogy első ízben.

— Maga küldte Henry Ledwayt a Cordways-kastélyba?

— Hagytam kissé várni, amíg előkészítettem mindent... megcsináltam a végrendeletet, megrendeztem a találkozást a maga házában, aztán elhitttem vele, hogy a csőd szélén állok és felbízattam, hogy próbálkozzék magánál. Mindjárt beleegyezett. Azt az ő saját tizenkétezer fontját akarta megszerezni. Ugy viselkedett, mint a zsinóron rángatott bábu. Maga is úgy tett tulajdonképpen. És az eredmény az, hogy én halott vagyok és azaz, hogy meghaltam, egy csapással több legyet ütöttem agyon. Először is: nem kell félnem esélyes perújítástól, ami kellemeilen lehetne: ez egy, szabadulás Ledwaytől: ez kétfő; Selkirket olyan helyzetbe hoztam, hogy felakasztyák, ha mutafkozik: ez három és a pénzemet is megóvtam: ez négy!... Sokat nyertem, Mrs. Hallett! — De sokat veszítettem is!

Mrs. Hallett most már készen volt a tervével. Tudta, hogy mit tegyen. Már nem félt... bizonyos értelemben már nem is haragudott.

XX. FEJEZET.

— Maga nagyon meg van elégedve önmagával — kezdte és bizonyos, hogy mikor meghuzgálta a zsinorjait, a bábuk táncoltak is... De én mégse fogok úgy táncolni, ahogy maga képzei.

— Megvolt az alkalmam, hogy vallomást tegyen a rendőrségen — mosolygott Cornboise. — Nem tagadta meg.

— A rendőrség még mindig ott van a telefondrótt másik végén — mosolygott Mrs. Hallett is. — Maga az előbb csöngetett az inasnak, nemde? Csöngetsem kérem még egyszer... mert különben én csöngetek.

Merően Cornboisera szegazte szemét. Az állta a tekintetét — de ez volt minden. Hiit abban, hogy a hálója elég erős. Aztán csöngetett és az inas bent volt, mielőtt elhangzott a csöngetés.

— Harcourt — kérdezte Mrs. Hallett könnyedén — melyik a legközelebbi rendőrállomás?

(Folytatjuk)

„Hazug“, „ravasz róka“, stb...

Iorga professzor cikke arról, hogyan beszélnek egyes diktátorok

Bucuresti, szept. 28. A Neamul Românească tegnapi számában Iorga professzor „Feltámad az Iliász” cím alatt a következő igen aktuális cikket írja:

Homerosz harci époszában, az Iliászbán, nem lehetséges harc anélkül, hogy a véres ösztetűzés előtt a hősök re váltanának egymás között szidalmazó szavakat.

De hosszú idő óta egy keresztény udvariasság, egy modern emberiség mindaz, ami nevelést adó és ami felolvasztja valamennyire az otrombaszenvedélyek nyers ércét, oda-

juttatták az emberiséget, hogy gyakran tudós kifinomult módon, diszkrécióval takarják el az érdekek legvadabb indulatait is. Az emberek eljutottak végre odáig, hogy emberségesen beszélnek.

Fel kellett, hogy tűnjene bizonyos diktatúrák, amelyek alatt nem tesznek egyebet, demokrácia tulásainak kiküszöbölése ürügye alatt nem tesznek egyebet, minthogy a legzabolátlanabb demagógiát gyakorolják, — hogy életre keljenek ezek a szokások, amelyeket örökre elfelejtettnek hitünk. Népek vezetőinek szája-

ból ilyen szavakat hallani, mint „hazug“, „ravasz róka” és más jelzők, amelyekhez megfelelően közörséges kiszólások járulnak.

Mindenütt vannak iskolák, amelyek nem csak tanítanak, de nevelnek is, mert enélkül az emberek verekednének az utcán. A tanárokat azért fizetik, hogy jó erkölcsöket teremtsenek. De minden tanítás jó példát is igényel és a példákat rendszerint fent, és fent keresik.

Vajjon az Iliász ezen újabb kiadásai jó példát jelentenek az illető nép számára?

Az október elsejei határidő meghosszabbítását latolgatja Berlin

London, szept. 28. A Reuters-ügynökség jelentése szerint Chamberlain hétfő éjjeli nyilatkozata és üzenete mély benyomást gyakorolt a német birodalom hivatalos köreire. Most a legfőbb kérdés, hogy lehetséges-e néhány nappal meghosszabbítani a Csehszlovákiának október elsejéig adott határidőt.

Budapest, szept. 28. A magyar külügyminisztérium hivatalos közleményt adott ki, amelyben megállapítja, hogy a csehszlovák kormánynak a magyar jegyzékre adott vála-

szából az olvasható ki, hogy a cseh kormány a csehszlovák állam területén élő magyarságnak a Hodzsa-féle nemzetkisebbségi statútumban foglalt jogokat szándékozik biztosítani. A magyar külügyminisztérium közleménye elégedetlenségét fejezi ki a megoldási javaslattal szemben.

Kékre festették a párizsi utcai lámpákat.

Párizs, szept. 28. A kormány megtiltotta a zsir és szalonna exportját. Párizsban az összes utcai lámpákat kékre festették.

Népgyűlést tartott az angol munkásság.

London, szept. 28. Az Earls Court negyedben a Labour Party nagy népgyűlést rendezett. Attlee őrnagy hangoztatta a kollektív biztonság elvének szükségét és kijelentette, hogy ha Anglia Franciaország és a Szovjet összefog, nem lehet háború.

Összeül a fasiszta nagytanács.

Róma, szept. 28. A fasiszta nagytanácsot október elsejére összehívták.

APRÓHIRDETÉSEK

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

POSTA

Iskolás gyermekek részére Gál Zoltán-féle Román-magyar és Magyar-román kézisztár egy kötetben 25 leier kapható a Pásztor Ede papír- és írószerüzletben, Piafa Mihai Viteazul 4.

ÁLLÁS

Jómegjelenésű csakis intelligens hölgyeket és urakat szép keresethez juttatunk ügynöki teendők elvégzésével. Cím a kiadóban. 3446.

Irodai munkaerőt, fiatal, román-német levelezőt (esetleg nőt) felvesz vállalat. Ajánlatot Szerény jelígre a kiadóba. 3960.

Ujságárusokat jó keresettel egész napi elfoglaltsággal felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

VÉTEL-ELADÁS

Egy kézi hajtású tengeridaráló „Kühne” gyártmány eladó Str. Franceză 12. 2419

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírszalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papírárubázában.

Makulatura ujságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piafa Mihai Viteazul 4.

A nagyallemástól alig öt percnnyire, a volt városi szőlőtelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, dél után 2—4 óra között Str. Franceză 12. 2420

KÜLÖNFÉLE

Elveszett Farkas János névre szóló livret és állampolgársági irat. Megtalálója jutassa Str. Liszt Francisc 1. alá. Jutalmat kap. 4016

Iskolás gyermekek részére Gál Zoltán-féle Román-magyar és Magyar-román kézisztár egy kötetben 25 leier kapható a Pásztor Ede papír- és írószerüzletben, Piafa Mihai Viteazul 4.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 19 Közlemények. 19.17 Tánczere lemezek. 20.35 Énekhangverseny. 21.15 Szimfonikus hangverseny. Közben kb. 22 Hírek. 22.20 Szimfonikus hangverseny, folytatása. 22.45 Tánczene.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrerd. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Ének együttes. 13.45 Hírek. 14 Szalonzene. 14.20 Időjelzés. 15.35 Hírek. 17.15 Őszi receptek. 17.45 Időjelzés. 18 Növénytan előadás. 18.0 Cigányzene. 19 Előadás. 19.0 Olasz dalok. 20 Szőlészeti tanácsadó. 20.15 Szlovák hírek. 20.20 Katonazene. 21.20 Mátray Erzsébet előadása. 22 Hírek. 22.20 Jazz. 22.55 Időjárásjelentés. 23 Vonósnégyes.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4